

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	side 1
studiekredsens arbejdsområde	— 1
kommunens hidtige udvikling	— 3
problematiske spørgsmål	— 3
definition af "levevilkår"	— 4
LOKALOMRÅDETS FREMTIDIGE UDVIKLING:	
Det Sociale- og sundhedsmæssige område	— 6
ældre	— 6
unge	— 8
børn	— 9
Erhvervs -og boligmæssige område:	— 10
erhverv	— 10
Bolig	— 11
Det kulturelle område	— 13
overbygningsskole	— 13
biblioteksforhold	— 13
boldbaner-foreningslokaler	— 14
idrætshøjskole	— 14
rekreative naturområder ...	— 15
gang- og cykelstier	— 16
AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER	— 18
Kortbilag	— 19

INDLEDNING: Studiekredsens arbejde må ses som et resultat af debatten omkring udarbejdelsen af en kommuneplan.

Rapporten er således en direkte følge af byrådets opfordring til borgerne om at deltage i første offentlighedsfase, for på denne måde at udnytte deres medindflydelse på kommunens og især lokalområdets fremtidige udvikling.

På et møde i Trolldhede Borgerforening den 24. februar -82 blev man enige om aktivt at søge medindflydelse på beslutningsprocessen. Dette trods en del skepsis overfor borgernes reelle muligheder for indflydelse, idet det fra flere sider blev fremført, at man havde oplevet lignende situationer før, uden at en effekt af en offentlighedsfase havde kunnet spores.

Det skal derfor her indledningsvist understreges, at resultatet af arbejdet i studiekredsen samtidig må opfattes som en afprøvning af politikernes løfte om borgernes medindflydelsesmuligheder. En sådan medindflydelse betragtes af studiekredsen som en absolut forudsætning, hvis begreber som engagement og nærdemokrati skal have et reelt indhold.

Studiekredsen tillægger samtidig politikernes engagement i delområdet stor betydning, idet man ikke mener, det er muligt at træffe de politiske afgørelser, som en planlægning (fysisk) indebærer, uden et grundigt kendskab til de faktiske, eksisterende forhold samt den lokale befolknings ønsker.

Man har dog i studiekredsen ikke fundet det muligt- under hensyn til studiekredsens begrænsede timetal- at gå ind på en nærmere beskrivelse af de nuværende forhold, idet man forudsætter et grundigt kendskab hertil blandt kommunens politikere eller forudsætter og forventer at politikerne skaffer sig et sådant kendskab.

På det første arbejds møde i gruppen beskæftigede man sig dels med studiekredsens overordnede formål dels med en fastlæggelse af de specifikke arbejdsområder. Det vedtoges, At arbejdet skulle munde ud i en skriftlig rapport indeholdende gruppens overvejelser omkring følgende delelmer:

- I Den hidtige udvikling i kommunen, samt hidtige mål for kommunens udvikling.
- II Hvad er "en udvikling i kommunen, der er gunstig for befolkningens trivsel?" -eller "Hvordan ønsker vi vores levevilkår?".
- III Ud fra ovenstående punkt II en konkretisering af ønskerne for udviklingen i Trolldhede på følgende områder:

det	a) sociale- og sundhedsmæssige
	b) erhvervs- og boligmæssige
	c) kulturelle område

(Rækkefølgen er IKKE udtryk for en prioritering)

Hvert af disse punkter behandles ud fra 4 hovedsynsvinkler/ relationer:

- 1 mål for udviklingen
- 2 retningslinier for udviklingen
- 3 virkninger/følger af denne udvikling
- 4 midler til at opnå denne udvikling.

Ovenstående disposition over gruppens arbejdsområder udgør samtidig opbygningen af denne rapport over den ønskede udvikling i et delområde i Videbæk kommune - Troldhede.

Den er samtidig et udtryk for den store alvor studiekredsen har lagt i sit arbejde.

Det er studiekredsens håb, at politikerne vil reagere på rapporten med samme respekt og positive holdning, som forfatterne har lagt i den.

Troldhede den 29.04.82

I: DEN HIDTIGE UDVIKLING I KOMMUNEN, SAMT HIDTIGE MÅL FOR KOMMUNENS-UDVIKLING:

Man havde til beslysning af ovenstående ønsket assistance fra en kommunal politiker. Dette kunne desværre ikke lade sig gøre.

Studiekredsen var således henvist til at efterrationalisere, hvilket foregik på to planer:

1. den hidtige fysiske udvikling
2. den hidtige målsætning bag denne udvikling.

Konklusionen f.s.a. pkt.1, at den hidtige fysiske udvikling jvf. regionplanen havde haft til hensigt at fremme den velkendte struktur:

VIDEBÆK -kommunecenter (primært byområde)

SPJALD

TROLDHEDE

VORGOD/BARDE -lokalcentre (sekundære byområder)

GRØNBJERG

HERBORG

FJELSTERVANG -landsbycentre (tertiære byområder)

Det er en almindelig opfattelse i studiekredsen (og blandt borgerne i-øvrigt), at man fra kommunalt hold har forsøgt at koncentrere en overvejende del af kommunens aktiver i Videbæk by. Dette fremgår bl.a. af den administrative- servicemæssige - erhvervsmæssige struktur. På samme måde forholder det sig med hensyn til kulturelle aktiver og den boligmæssige udvikling.

Angående punkt 2 har studiekredsen haft vanskeligt ved at finde den politiske målsætning, der ligger bag valget af netop en sådan struktur:

- a) Hvorfor har man valgt-i al væsentlighed- at koncentrere kommunens udvikling i Videbæk by?
- b) Hvilke befolkningsmæssige behov har man kunnet dække på denne måde, behov, som ikke kan dækkes f.eks. ved en decentral struktur?
- c) Hvorfor har politikerne valgt at prioritere netop disse behov højt- på bekostning af andre ?
- d) Har politikerne overhovedes overvejet disse ting, eller har de kun "administreret" en tilfældig udvikling?

Disse og en lang række tilsvarende spørgsmål kunne det altså ikke lade sig gøre at få et politikersvar på. En naturlig konklusion på dette faktum blev derfor, at politikerne blot har administreret en mere eller mindre tilfældig udvikling. Nogen egentlig styring har der således ikke været tale om.

Nu er kommunens struktur jo tydelig struktureret. Da de kommunale politikere ifølge studiekredsens overbevisning "er kommet efter udviklingen" (har fulgt sagerne op) uden at medbringe en præcis målsætning for kommunens udvikling, må det altså være tendenser i samfundet, der også har fundet vej til Videbæk byråd og Videbæk kommune. I studiekredsen forsøgte man en analyse af disse tendenser:

a) (kommune)-center tanken/strukturen.

Ideen bag denne struktur må ifølge studiekredsens overvejelser bl.a. være, at en koncentreret af f.eks. industrien letter dennes arbejdsvilkår. Der bliver samtidig bedre økonomi i at investere i tekniske anlæg (veje, rensningsanlæg m.m.). Disse - og andre ting- skulle resultere i et bedre økonomisk miljø. Med andre ord: en øget kommunal vækst sker ved at koncentrere væksten. Samtidig fremgår ideologien bag den hittide udvikling- Man har primært satset på en så stor økonomisk vækst som muligt. Dette må, mener studiekredsen, bevidst eller ubevidst have været, hvad de kommunale politikere i Videbæk kommune før "kommuneplanen" har anset som "gunstig for befolkningens trivsel."

Denne centreringstendens kan nævnes/påvises på en lang række områder på vidt forskellige niveauer, og fremgår jo senest af oplægget til kommuneplansdrøftelserne.

Studiekredsen mener, at der ganske berettiget kan sættes spørgsmålstegn ved rigtigheden af centerstruktur-tanken. Man kan godt enes om, at en sund økonomi er forudsætning for øget trivsel, men mener ikke, at økonomien tilgodeses specielt ved en centreret struktur.

Intet kommer af ingenting, så derfor vil en vækst i et område altid ske på bekostning af andre- i dette tilfælde yderområderne som f.eks. Troldhede. Studiekredsen er heller ikke enig i, at en økonomisk vækst kun kan ske ved centrering, idet man mener, den lige så godt kan ske ved en decentralisering.

En ligelig udvikling i alle kommunens bycentre vil senere komme Videbæk by tilgode på en sådan måde, at det ikke går ud over de øvrige bycentre.

Iøvrigt har man i studiekredsen den opfattelse, at Videbæk kommune selv har beklaget sig over de uheldige følger, centerstrukturen medfører, idet Videbæk kommune i større sammenhæng (f.eks. på amsplan) ikke er blevet tilgodeset ved placeringen af div. servicefunktioner.

Bl.a. under hensyn til ovenstående har studiekredsen valgt at sætte spørgsmålstegn ved det rigtige i en centrering af udviklingen i kommunen. Man har til gengæld forsøgt at frembringe en formuleret formålsparagraf for den lokale (og kommunale) udvikling, idet man anser en sådan som en logisk forudsætning for at kunne planlægge et forløb, Kun ved en bevidst planlægning kan man styre udviklingen.

II HVAD ER "EN UDVIKLING I KOMMUNEN, DER ER GUNSTIG FOR BEFOLKNINGENS TRIVSEL" eller "HVORDAN ØNSKER VI VORES LEVEVILKÅR?"

Man studerede indledningsvist formålsparagraffen i lov om kommuneplanlægning og opnåede hurtigt enighed om, at denne var meget bredt formuleret.

Dette havde indlysende årsager, idet netop bredden i formuleringen kan sikre bred politisk dækning. Studiekredsen mente dog, at en nøjere fastlæggelse af begrebet trivsel var nødvendig i det øjeblik, begrebet ved-

gik et konkret lokalområde- i dette tilfælde Troldhede. Der blev i studiekredsen opnået enighed om, at "trivsel" for lokalbefolkningen havde en nøje sammenhæng med begreberne: lighed-nærhed og valgfrihed i forholdet til borgernes levevilkår. Dette har specielt gyldighed indenfor de tre hovedområder erhverv, bolig og service. Eksempelvist betyder ovenstående, at der for borgerne i Troldhede må være den samme lighed i forholdet til skolemulighederne efter 7.kl. i folkeskolen og tilsvarende lighed i forholdet til en lang række andre offentlige (service)foranstaltninger (institutioner, fritidsforanstaltninger m.m.), som der er for f.eks. borgerne i Videbæk bys område. Det vil også sige, at befolkningen i lokalområdet understreger betydningen af at fastholde nærheden af butikker, bibliotek, skole m.m., såfremt der skal være trivsel i lokalsamfundet. Studiekredsen ønsker at formulere det så stærkt, at nærhed og lighed er altafgørende for lokalsamfundets eksistens- og udviklingsmuligheder.

I forbindelse med en lang række offentlige og private servicetilbud/funktioner, påpeger studiekredsen den betydning muligheden for et valg har for befolkningens trivsel.

For at øge denne valgfrihed i lokalområdet, kan man dels øge antallet af valgmuligheder dels øge muligheden for udnyttelsen af allerede eksisterende.

Ud fra ovenstående formulerede studiekredsen sin opfattelse af begreber "trivsel" som værende:

"Den enkelte borgers mulighed for på overskuelig måde at påvirke sine levilkår (bolig-erhverv-service) ud fra et princip om nærhed, lighed og valgfrihed i lokalområdet."

Denne definition angiver således det mål, man ønsker, kommuneplanen skal få for lokalområdet Troldhede. Heri ligger også, at man ønsker at bryde med princippet om en centrering af kommunens udvikling, således at en øget vækst i Troldhede muliggøres. Dette gælder også, såfremt det i første omgang skulle "gå ud over" væksten i Videbæk by.

For at opnå en ensartet beskrivelse af de konkrete muligheder, vil disse i det følgende være behandlet ud fra samme anskuelsesvinkler, idet studiekredsen i hvert enkelt tilfælde opsætter en MÅLSÆTNING, RETNINGSLINIER, beskrivelse af VIRKNINGER og MIDLER for de specifikke områder.

DET SOCIALE- OG SUNDHEDSMÆSSIGE OMRÅDE

MÅLSÆTNING: Målsætningen er, at lokalområdet beboere får forbedrede sociale- og sundhedsmæssige forhold, bl.a. ved, at der lægges større vægt på det forebyggende arbejde i lokalområdet.

Målsætningen er endvidere, at bistanden ydes så lokalt som muligt, idet man er af den opfattelse, at effekten af den ydede indsats stiger væsentligt jo nærmere hjemmemiljøet indsatsen ydes

RETNINGSLINIER:

Studiekredsen har valgt at behandle problemet set ud fra følgende perspektiver:

- a) børn
- b) unge
- c) ældre, idet man er af den mening, at de sociale- og sundhedsmæssige forhold i vid udstrækning varierer indenfor ovennævnte grupper.

ÆLDRE: "De gamles Hjem" ønskes i takt med den almindelige udvikling og modernisering udvidet til at dække andre funktioner end den øjeblikkelige plejemæssige opgave.

Man forudser det ønskelige i, at de ældre i lokalområdet i langt større udstrækning end hidtil kan blive boende i hjemmet eller i nærheden heraf.

For at imødegå de dermed ændrede behov, foreslås institutionen ændret/omdannet til et dagcenter med det formål at vejlede, støtte, aktivere og genoptræne ældre medborgere.

Dagcentret bør regelmæssigt kunne tilbyde følgende funktioner:

samvær med andre mennesker	spisning
beskæftigelse i ergoterapien	underholdning
fodpleje	udflugter
frisør	vejledning og støtte
gymnastik	vejledning i bolig-
genoptræning	ændringer m.m.

Centret skal derfor også kunne dække funktioner som f.eks. socialrådgiverfunktionen, ligesom der bør være mulighed for andre aldersgrupper for at opleve socialt samvær under selvstændige former.

MIDLER:

Man foreslår det nuværende hjem indrettet til at dække ovennævnte behov. I stedet for det herved mistede antal plejepladser, etableres beskyttede boliger i (umiddelbar) nærhed af hjemmet, samt til plejepatienter en ny plejeafdeling, der fra starten kan ind-

rettes hensigtsmæssigt og i umiddelbar nærhed af den eksisterende bygning, der stadig skal rumme køkkenfunktionen.

En sådan ændring bør planlægges i nær kontakt med repræsentanter for de berørte befolkningsgrupper i lokalområdet, og må endvidere indgå i planlægningen snarest og med så stor vægt som muligt, for at undgå fejlinvesteringer.

VIRKNING: En stimulering af lokalsamfundet, der på lidt længere sigt kan have betydning for dettes vækst, samt en væsentlig forbedring af de sociale forhold i Trolldhede.

UNGE:

RETNINGSLINIER: En gruppering af denne del af områdets befolkning i a) de 13-16 årige og b) de 17-20 årige blev fundet mest hensigtsmæssigt, idet man skønnede, at behovet er forskelligt i de to grupper:

a) 13-16årige - Troldhede kan tilbyde en række aktiviteter af foreningsmæssig og idrætslig art. Dette tilbud ønskes forbedret således, at det i større grad når ud til drengene i denne aldersklasse. Specielt er rekrutteringen til svømning og gymnastik skæv, idet holdene overvejende består af piger. Man ønsker- også i denne forbindelse -at påpege de særdeles uheldige virkninger, svømmebadets stærkt reducerede åbningsperioder har haft. Den nuværende ordning giver ikke nogen reel mulighed for at dyrke svømning på foreningsplan.

For den gruppe af unge, der ikke har fritidsinteresser som ovennævnte, påpeges manglen af en teknisk aktivitetsmulighed, som f.eks en motorklub, knallertbane eller lignende. En sådan har tidligere fungeret udmærket, men har ikke kunnet overleve initiativtagerens frarejse. Der er således behov for en genoptagning af denne aktivitet, der imidlertid ud over baneanlæg kræver et lokale til reparationer, forbedringer og almindelige klubaktiviteter.

b) 17-20årige- Især i denne aldersgruppe forekommer det ofte, at man forlader Troldhede. Dette skyldes overvejende savnet af en lang række muligheder, hvoraf studiekredsen har beskæftiget sig med enkelte.

Der væsentlige forbedring, der kunne indtræffe, ville være muligheden for at kunne tilbyde byens unge en læreplads. Dette kræver en kraftig stimulering af erhvervslivet, hvilket omtales i rapportens næste hovedafsnit.

Den næstbedste forbedring vil være at øge mulighederne for fritidsaktiviteter. Den omhandlede gruppe har ikke mulighed for at deltage i ungdomsskolens klubaktiviteter, og befinder sig på mange områder i en marginalposition, idet de er for gamle til at være børn, og for unge til at være voksne.

Den væsentligste hindring for at starte aktiviteter for denne gruppe er igen manglen på lokaler- egne lokaler.

Man savner et mødested, hvor der kan drives de forskellige indendørs aktiviteter, der ikke kan tilgodeses i en idrætshal: film-video-musik-hygge-samvær-kreativitet o.s.v.

MIDLER:

Idrætscentret i Troldhede færdiggøres med den påtænkte 3. etape. I tilknytning hertil etableret 2-3 lokaler, der kan rumme ovennævnte aktiviteter. Desuden indrettes det grønne område i forbindelse med Centret, så det fremstår som et indbydende og rekreativt område i forbindelse med Kultur- og Idrætscentret.

De økonomiske midler hertil tilvejebringes dels lokalt dels ved, at der over en periode budgetteres med udgifter til anlæg på de kommunale budgetter, enten som praktisk eller økonomisk bistand.

VIRKNING: En meget betydelig forbedring af lokalområdets muligheder for at fastholde ungdommen, hvilket på længere sigt kan medvirke til en fastholdelse eller stigning i befolkningstallet til gavn for hele lokalområdet.

BØRN:

RETNINGSLINIER: Studiekredsen har den erfaring, at det til stadighed er usikkert, om man altid vil kunne få sit barn i dagpleje. Man føler endvidere, at aldersgruppen 3-13 år er overladt til sig selv og de ting "man kan finde på at lege" i en stor del af tiden. Baggrunden er, at de fleste af de beskæftigede i byen arbejder udenfor hjemmet, hvorfor børnene enten er overladt til sig selv eller i bedste fald er under tilsyn i dagplejen.

Netop ovennævnte faktorer er blandt de væsentligste, når potentielle tilflyttere undersøger områdets muligheder.

Det er endvidere studiekredsens mening, at en kontrolleret og stimulerende fritid er et af de bedste midler til at fremme børns udvikling i en gunstig retning.

MIDLER:

Man ønsker dagplejen bevaret i sin nuværende form for aldersgruppen 0-2år. Det er væsentligt, at der til stadighed er pladser ledige i en velfungerende dagpleje.

For aldersgruppen 3-12år etableres en aldersintegreret daginstitution, der opfylder såvel plejefunktionen som funktionen som ungdomscenter.

Man skal derfor henlede opmærksomheden på, at den påtænkte daginstitution i kommunen inddrages i overvejelserne i denne forbindelse.

Daginstitutionen tænkes placeret på arealet Idrætsalle-Nr Viumvej, der i planlægningen er tiltænkt et lignende formål.

VIRKNING: Ovenstående fremstår som noget af det i øjeblikket væsentlige for områdets udvikling. En realisation vil medføre, at antallet af tilflyttere vil øges, og man vil sandsynligvis kunne tiltrække familier fra nabobyer med større industrier. Samtidig forbedres forholdene for børn og unge, forhold der i samtiden kan være nok så problematiske.

MÅLSÆTNING: ERHVERV- Man ønsker, at der skabes flere lokale arbejdspladser således at, 1) det eksisterende befolkningsunderlag i Troldhede kan fastholdes og 2) der skabes basis for tilflytning. På denne måde kan den ønskede udvikling og struktur fastholdes og udbygges til gavn for befolkningens levevilkår.

RETNINGS- Man har i studiekredsen forsøgt at fastholde emnet i følgende
LINIER: hovedpunkter:

- a) arten
- b) beliggenheden
- c) transportveje

a) arten

Erhvervene opdeltes i de sædvanlige hovedgrupper: råstofproducerende- råstofforarbejdende og servicevirksomheder.

Som supplement til det væsentligste af de råstofproducerende lokale erhverv, forekommer sand- og grusgravning at være det eneste mulige. Da området i forvejen rummer industri af denne art, vil en udvidelse heraf kunne glide naturligt ind i det eksisterende miljø.

Da en sådan industri imidlertid ikke udløser mange arbejdspladser, ønsker man i højere grad, at der satses på servicevirksomheder og råstofforarbejdende virksomheder. Mindre forskelligartede produktionsvirksomheder anses for mest ønskværdige, idet disse i modsætning til store virksomheder sikrer en større grad af konjunkturaafhængighed og hermed stabilitet.

M.h.t. servicevirksomheder er det primært væsentligt at sikre et tilstrækkeligt antal forskelligartede dagligvarebutikker. Der mangles eksempelvis servicemuligheder (forretninger) indenfor beklædning, fødevarer, kiosk, fodtøj, radio/tv, cykel/knallert-området.

Studiekredsen mener, der er et rimeligt behov for disse ting, der er nødvendige i forsøget på at fremme byens tiltrækningskraft.

b) beliggenhed

Studiekredsen anser den hidtige planlægning for rimelig og fornuftig, idet man med selv en noget hurtigere udvikling vil have godt placerede industrigrunde i en rum tid fremover. Det er et ønske, at fremtidige udlægninger til industrigrunde foretages i sammenhæng med det allerede udlagte industriområde.

c) transport/trafik

Man ønsker trafikforholdene i byen forbedret. Den megen tunge trafik, der passerer (busser, lastbiler) giver anledning til ønsker og overvejelser ud fra to synsvinkler:

- 1) bedre forhold for bilister og øvrige trafikanter og
- 2) bedre miljø for den lokale befolkning.

Vedrørende 1:

Man drøftede her muligheden for etablering af en omfartsvej. Specielt set i lyset fra planlægningsperiodens længde og den ønskede udvikling, kunne en del af studiekredsen gå ind for etablering af en omfartsvej (som den tidligere er foreslået fra kommunalt hold) set ud fra et trafikalt synspunkt. Man var enige i, at manglen på holdepladser til bl.a. TRA's busser er meget stor, ligesom de trafikale forhold omkring Jernbanegade og dennes udmunding i Østergade volder såvel trafikken som lokalbefolkningen problemer.

x) Akjærvej

Vedrørende 2:

Man ønskede fortovene i Troldhede forbedret og ét gennemgående etableret til området ved Kulsøen. Man ønsker endvidere at påpege det direkte uansvarlige og ulovlige i en manglende busholdeplads ved Troldhede skole. I øjeblikket fungerer fodgængerfeltet på hjørnet af Dalgasgade/Idrætsalle som busstoppested.

Studiekredsen kunne ikke nå til enighed om en omfartsvejs positive indflydelse på miljøet for lokalbefolkningen. Specielt nærede repræsentanter for forretningslivet betænkelighed, idet man frygtede at en del potentielle kinder på denne måde ville forsvinde.

MIDLER:

1. Der bør ved en bevidst kommunal holdning givest mest mulig støtte til området, der bør have status som "kommunalt eqns-udviklingsområde." Dette må f.eks. indebære lavere etableringsudgifter for kommende erhvervsvirksomheder, samt højere prioritering af lokalområdets tiltrækningskraft i form af service- og fritidsmuligheder (se afs. om "social-sundhedsmæssige-kulturelle forhold) end i kommuncetret.
2. Der bør endvidere i nuværende (Hvirveltoften) og kommende boligområder være god mulighed for placering af forretninger.
3. Der bør snarest gennemføres en forbedring af de trafikale forhold, specielt Dalgasgade-Jernbanegade og en del af Østergade-forsåvidt angår holdepladser og fortove.
4. Det lokale erhvervsråd bør have forbedret sine muligheder for at fremme udviklingen i lokalområdet. Dette kan ske ved, at erhvervsrådet fremstår som et kompetent, ansvarligt og selvstændigt organ med en vis økonomisk baggrund.
5. Spørgsmålet om en omfartsvej bør indgå i de kommende overvejelser på baggrund af de forbedringer, der her er ønsket af den eksisterende hovedtrafikåre.

MÅLSÆTNING: BOLIG. Det er målsætningen, at der årligt fremskaffes 8-10 nye varierede boligtilbud dels som lejerboliger dels som ejerboliger. Beboelsen skal fremstå i det bedst mulige miljø med god udenomsplads og grønne områder. Det er væsentligt, at der skabes områder med varierede boligformer, således at alle aldersgrupper finder det lokale boligområde tiltrækkende.

RETNINGS-
LINIER:

Det er et væsentligt ønske, at der til stadighed findes et mindre antal ledige boliger af forskellig type. Manglen på boliger har gennem et stykke tid været et handicap for området. Byens udvikling hænger specielt sammen med befolkningsudviklingen, erhvervene og boligtilbudet. Særlig i økonomisk vanskelige og usikre tider er det vigtigt, at der er mulighed for at flytte i lejerbolig, og udebliver det private initiativ i denne forbindelse, må det offentlige træde til i form af almennyttigt boligbyggeri.

Studiekredsen anser udstykningen "Hvirveltoften" som en god typeudstykningsområde og ønsker, at kommende udstykningsområder tilrettelægges efter tilsvarende principper, der rummer mulighed for afvekslende lav bebyggelse med et børnevenligt miljø.

MIDLER:

Man ønsker udstykningsområderne gjort mere indbydende. Dette kan

ske bl.a. ved etablering af de påtænkte læbælter og stiforbindelser samtidig med byggemodningen. Dette vil øge områdernes tiltrækningskraft. Man må ligeledes snarest - evt. på boligfor-
eningsbasis- opføre et antal lejeboliger, og der må årligt plan-
lægges 3-4 lejligheder, idet et sådant antal skønnes at dække beho-
vet for denne boligform.

VIRKNING: ERHVERV-BOLIG.

En indsats som foran skitseret vil give Trolldhede mulighed for at overleve og udvikle sig som et attraktivt nærmiljøområde, hvilket vil indebære en selvforstærkende effekt til gavn for den lokale udvikling, det lokale erhvervsliv og hermed også for Videbæk kommune.

DET KULTURELLE OMRÅDE

MÅLSÆTNING: Målet for den kommende udvikling i Trolldhede på dette område er, at der 1) sker en højnelse af det kulturelle serviceniveau og 2) at tilbuddene gives lokalt, således at der sker en mere ligelig fordeling af den kommunale service til støtte og gavn for lokalområdets nuværende og kommende befolkning.

Mulighederne for en bedre rekreativ udnyttelse af områdets naturværdier bør endvidere øges, således at Trolldhedes specielle fordele på dette felt i højere grad kan udnyttes.

RETNINGSLINIER:

I denne forbindelse har studiekredsen drøftet følgende emner, som vil blive behandlet i de kommende afsnit:

- a) overbygning på Trolldhede skole
- b) boldbaner-foreningslokaler
- c) idrætshøjskole
- d) rekreative naturområder, gang- og cykelstier

a OVERBYGNINGSSKOLE I TROLDHEDE.

En stor del af lokalområdets liv hænger snævert sammen med den lokale skole. Det er derfor af allerstørste betydning, at Trolldhede skole sikres fortsat eksistensmulighed. Udover den stigning i børnetallet, der for øjeblikket registreres, samt et antal tilflytninger, som skitseret i det foregående, vil etableringen af en overbygning have uvurderlig værdi for skolen - og dermed for lokalområdet. Det er endvidere sandsynligt, at en væsentlig del af de elever, der i øjeblikket tager på efterskole i 8 og/eller 9.klasse vil blive i lokalområdet, såfremt der på denne måde åbnes mulighed herfor.

Trolldhede skole vil i kraft af sin placering og sit miljø kunne bevare sin status som en overskuelig og lokal skole, selv med etableringen af en 2-sporet overbygning.

De ulemper, som et forholdsvis begrænset antal elever i en 2-sporet overbygning vil medføre m.h.t. dannelse af valghold m.m., vil kunne afhjælpes i et samarbejde med ungdomsskolen, således at fordelene for eleverne langt vil overstige ulemperne. Herudover kommer de følgevirkninger, at Videbæk skole aflastes, at elevernes transporttid nedbringes væsentligt (eleverne fra Trolldhede har nogle af kommunens længste skoleveje), at ungdomsskolen lettere vil kunne etablere hold (til fordel for de elever i ungdomsskolen, der nu skal transporteres langt for at komme til undervisning om aftenen), at Voksenundervisningscentret vil kunne medvirke til en god udnyttelse af faglokalerne (fysik/maskinskrivning) - hvilket også vil være en klar fordel for Voksenundervisningscentrets elever og endelig, at Trolldhede på skoleområdet vil fremstå som et reelt alternativ til Videbæk by, hvilket vil betyde, at området på dette felt står på lige fod med kommunens øvrige lokalcentre.

b BIBLIOTEKSFORHOLD I TROLDHEDE.

Studiekredsen påpeger manglen af et "levende" bibliotek. Det er en generel opfattelse, at bogbestanden for størstedelens vedkommende er uændret gennem en længere årrække, og at man derfor ligeså godt kan henvende sig i Herning, såfremt man har et biblioteks-

behov. Et egentligt fagligt skolebibliotek findes ikke, hvilket til dels naturligt hænger sammen med skolens status som grundskole.

Imidlertid er der fra Voksenundervisningscentrets side et stort behov for et skolebibliotek, der rummer andet end skønlitterære børne- og voksentekster. Et eventuelt fagbibliotek vil sandsynligvis kunne etableres i samarbejde med Voksenundervisningscentret, ligesom der i et kommunalt-amtskommunalt samarbejde må findes muligheder for en bedre åbningstid i dagtimerne, til gavn for såvel Troldhede skole, Voksenundervisningscentrets kursister (kommunens borgere) og lokalområdets beboere i øvrigt.

c BOLDBANER- FORENINGSLOKALER.

Fra Idrætsforeningens side understreges behovet for et tilstrækkeligt antal boldbaner i forbindelse med Kultur- og Idrætscentret. Foreningen har i øjeblikket rådighed over en boldbane placeret uhensigtsmæssigt i forhold til Kultur- og Idrætscentret, og kan desuden efter aftale med Troldhede skole i en vis udstrækning disponere og skolens stadion.

Imidlertid benyttes foreningens egen bane i vid udstrækning til legeplads, hvorved græsbelægningen, især i målområderne udsættes for en voldsom nedslidning.

Det kan således være vanskeligt at honorere de krav, der stilles i forbindelse med afholdelse af turneringskampe.

Spørgsmålet om foreningslokaler er stadig uafklaret. I kraft af det reducerede halbyggeri, står samtlige foreninger i byen (med undtagelse af to) idag uden foreningslokaler.

Dette betyder f.eks., at man ikke har mulighed for at følge den sociale ide op, der er så væsentlig for al foreningsaktivitet, og som er grunden til, at der i forvejen ofres store beløb på idrættslivet i Troldhede.

d IDRÆTSHØJSKOLE.

Studiekredsen har set det som en klar del af sit arbejdsområde at beskæftige sig med muligheden for placeringen af en idrætshøjskole i Troldhede. Baggrunden er dels Videbæk kommunes erklærede ønske om at få en idrætshøjskole placeret i kommunen dels den kendsgerning, at Troldhede naturligt indgår i de uafsluttede overvejelser om en sådan skoles placering.

Studiekredsen har hæftet sig ved nogle af de argumenter, der må pege på en placering i Troldhede:

1 -ledig halkapacitet

Da idrætshøjskolen tænkes opført etapevist, påpeges muligheden for at udnytte Troldhedehallen i dagtimerne i 1.fase af idrætshøjskolens (fremover ihs) etablering.

Troldhedehallen er den hal i kommunen, der i kraft af Troldhede skoles størrelse, har størst ledig kapacitet om dagen.

Et samarbejde med Troldhede skole vil kunne sikre en planlægning, der giver ihs gode muligheder for i fase 1 at få dækket sit halbehov. Samtidig vil dette betinge en væsentlig forbedring af Idrætscentrets økonomi.

2 -svømmehal

Man råder i Troldhede over et ikke færdiggjort svømmeanlæg. Som tidligere omtalt i denne rapport (se s.8) bør dette færdiggøres, og en anvendelse af badet fra ihs side, vil muliggøre en særdeles fornuftig økonomi, samtidig med at Videbæk kommune får dette projekt færdiggjort. Såfremt den påtænkte skolebygning til Voksenundervisningscentret etableres og placeres fornuftigt, kan denne reducere udgifterne til en færdiggørelse af svømmebadet yderligere. Det vil herefter være en økonomisk forsvarlig og overkommelig opgave at færdiggøre badet. Ihs anvendelse af svømmebadet vil kunne sikre en god økonomi og kunne ske i samarbejde med andre lokale foreninger.

3 -trafik

Troldhede er det eneste af de tre områder, der har været på tale som en placeringsmulighed, med jernbaneforbindelse. Dette har stor betydning for muligheden for gode forbindelser til den øvrige del af landet, idet togdriften på landsplan her, sikrer bedre og mere overskuelige forbindelser end bustrafikken. Da der endvidere i nær fremtid indføres en-times drift vil forholdene forbedres yderligere. Gode kollektive trafikforhold må være af afgørende betydning for placeringen af en ihs, idet man må forvente, at brugerne af en sådan institution vil repræsentere et stort geografisk område.

4 -beliggenhed/areal

Der vil Troldhede kunne anskaffes ca 90.000 m² velegnet jord, beliggende umiddelbart nord for Kultur-og Idrætscentret. Dette areal vil dække ihs behov. Hertil kommer, at de tilstødende arealer danner er velegnet og benyttet naturområde på ca. 1000 tdr.land hede og plantage, oplagt til benyttelse under de friluftaktiviteter, der knytter sig til en ihs.

Man er i studiekredsen af den opfattelse, at der gennem lokal indsamling kan rejses den nødvendige kapital til erhvervelse af ovennævnte areal på 90.000 m².

Man er villig til at foranstalte et sådant arrangement, som må veje stærkt i overvejelserne vedrørende placeringen af ihs. Man er ligeledes villig til at indgå i et arbejde med det formål at skaffe yderligere kapital til etablering af skolen. Alt i alt forhold, som studiekredsen mener peger på klare økonomiske og geografiske fordele ved en placering af ihs i Troldhede.

e REKREATIVE NATUROMRÅDER

Troldhedes nordlige opland rummer store naturmæssige værdier med gode muligheder for en bedre udnyttelse. Dette gælder såvel områderne i og omkring Bjørslev Plantage som arealet ved Kulsøen. Imidlertid er kendskabet til disse områder ikke særlig udbredt, ligesom færdselsforholdene ved Kulsøen er dårlige.

En kommende fredning af området vil forøge dettes rekreative værdi og øge mulighederne for en turistmæssig udnyttelse.

Studiekredsen er derfor af den opfattelse, at de foranstaltninger, der omtales i afsnittet om midler, bør iværksættes på et tidligt tidspunkt i planperioden, således at området snarest kan fremstå som et aktiv for såvel turister som den fastboende befolkning.

MIDLER

2-sporet overbygningsskole i Troldhede:

Eleverne fra Nr.Vium skole samt en del geografisk betingede elever fra Fjelsestervang samles med eleverne fra Troldhede i en 2-sporet overbygningsskole i Troldhede. Der etableres et tilstrækkeligt antal undervisningslokaler og øvrige nødvendige rum dels ved nyindretning af skolens ældste del dels ved tilbygning.

bibliotek:

De to nuværende bibliotekslokaler sammenlægges og det iøjeblikket adskildende gangareal inddrages til et sammenhængende bibliotekslokale.

Der indledes et samarbejde med Voksenundervisningscentret om etablering af et dækkende basisbibliotek, ligesom en åbningsperiode i dagtimerne etableres. Denne nyordning planlægges efter gennemførelsen af en behovsundersøgelse, hvor alle implicerede parter inddrages.

boldbaner-foreningslokaler:

Der gennemføres efter samråd med de berørte foreninger en forberedelse af et kommende baneanlæg ved Kultur- og Idrætscentret. Forberedelsen består bl.a. i beplantning og etablering af læbælter, planering og event. dræning.

Spørgsmålet om foreningslokaler tages snarest op til drøftelse. Lokalerne placeres enten i forbindelse med Kultur- og Idrætscentret eller fritliggende i det kommende baneanlæg.

idrætshøjskole:

Der gives tilladelse til nedsættelse af en lokal arbejdsgruppe med bl.a. følgende formål:

udarbejde vedtægter for den selvejende institution
udarbejde drift- og anlægsbudgetter for 1. og 2. fase
udarbejde og iværksætte lokal indsamling med henblik på erhvervelse af grundarealer m.v.

Rekreative naturområder-gang og cykelstier:

Der etableres stiforbindelser og P-pladser ved Kulsøen. Endvidere oprettes en kombineret cykel-og gangsti fra Troldhede til Kulsøen (se endv. s.11-fortov). Stien får status som natursti, og udgår fra Idrætsalle sø for Idrætscentret. Herfra fortsætter stien langs Pårup bæk til Toudalvej, hvorfra der er adgang til Kulsøen.

Området inddrages i den officielle turistmæssige omtale af Videbæk kommune, sammen med oplysninger om eventuel mulighed for bondegårdsferie i området.

VIRKNINGER:

Virkningerne af de foreslåede foranstaltninger vil være positive og vidtgående for lokalsamfundet.

Specielt i spørgsmålet om overbygning af Trolldhede skole og ikke mindst placeringen af den påtænkte idrætshøjskole, vil politikerne have de bedste muligheder for at bevise, at man reelt ønsker at støtte de mindre lokalsamfund idet den

POSITIVE EFFEKT AF DISSE TO PROJEKTERS GENNEMFØRELSE VIL VÆRE LANGT DEN STØRSTE, SÅFREMT REALISERINGEN SKER I TROLDHEDE.

En gennemførelse af de øvrige forbedringer vil på samme måde skabe indtryk af et dynamisk og fremadvendt lokalsamfund, hvor den enkelte borger på overskuelig måde kan være med til at udforme sine egne levevilkår til gavn for sin og lokalsamfundets trivsel.

AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER.

Med denne rapport håber studiekredsen i Troldhede at kunne give et indtryk af nogle af de overvejelser, man har gjort sig i forbindelse med første fase af kommuneplanens udfærdigelse.

Rapportens forslag til den fremtidige lokale udvikling rummer mange og store opgaver for Videbæk kommune og lokalområdets befolkning. Disse opgaver skal ikke opfattes som "her og nu krav", men som konkrete anvisninger på veje, der kan betrædes i bestræbelserne på at sikre en god og sund udvikling i planperioden. Mange af de berørte problemer må dog siges at være af aktuell karakter, og det er studiekredsens håb, at en løsning af disse må ske i en overskuelig fremtid.

Den forholdsvis begrænsede tidsramme, der har været for udarbejdelsen af rapporten, har nødvendigvis medført, at væsentlige emner ikke er blevet berørt. Dette gælder f.eks. varmeplanlægning - kollektiv trafik og Troldhedes muligheder i forbindelse med Voksenundervisningscentrets placering i byen.

I studiekredsen håber man, at politikerne vil tage sig tid til at komme grundigt ind i de problemer, der berøres i rapporten. Man afventer endvidere de folkevalgtes reaktion med ønsket om en velovervejet politisk kommentar til rapporten til gavn for den videre debat om udviklingen i Troldhede.

